

Ese de dóve ori in septemana:
Joi-a si Dominic'a.

Pretulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
„ patriari de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretulu publicatiuniloru se se anticipe

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Alegerea Episcopului.

(O vóce in ór'a a unspredeceea.)

In câte-va dile *) sinodulu eparchialu se va coaduná la Aradu spre alegerea Episcopului.

Candidati, precum se vorbesce, suntu doi, D. archimandritu si vicariu la consistoriulu din Oradea-mare *Mironu Romanu* si D. protopresviteru *Ioane Metianu* din Zernesci.

Eu nu voescu a cortesi nici pentru unulu, nici pentru altulu, votu la sinodu nu mai am, si asia in cestiunea acést'a nu sum interesatu mai multu, decâtu ori-care altu credintiosu alu bisericeii nóstre. Fia alesu unulu ori altulu, respunsabilitatea au sè o pórtalegatorii, deputatii sinodului eparchialu. Ca unulu inse, care totdeun'a multu m'am interesatu de causele nóstre bisericesci: 'mi tienu de o detorintia acum, in ór'a a unspredeceea a reflectá si a atrage atentiunea domniloru alegatori la unele impregiurari, cari merita a se luá in drépta considerare la alegerea episcopului.

Romani gr. or. acum prim'a-óra alegu episcopu pe bas'a constitutiunei nóstre bisericesci. Singura acést'a impregiurare pretinde o mare grige si precautiune in tóte afacerile sinodului. Are sè se formeze unu casu precedente, care va servi de cinsura in viitoriu. Déca cu acést'a ocaziune nu se vor observá canónele bisericeii nóstre si statutulu org. viitoriu sinodu alegatoriu asemenea, provocandu-se la casulu presinte va delaturá si canónele si statutulu si apoi me temu, cà si alii vor capetá o voia irresistibila de a forfecá, ma póte d'a si delaturá cu totulu constitutiunea nóstra bisericesca; nu astadi, nu mane, ci póte peste dieci de ani. Si atuncea indesiertu vom anatemisá procederea si faptele primulu sinodu electoralu.

Avenu deci causa destulu de intemeiata de a poté pretinde, ca deputatii sinodului sè-si traga bine socót'a cu sine, cu canónele si cu statutulu org. alu bisericeii nóstre, ca nu cumva prin o alegere nesocotita se formeze unu precedente periculosu pentru biserica.

O cestiune de mare insemnetate carea merita a fi luata in deosebita considerare, este indata pentru D. deputatii sinodali: cà óre iérta canónele bisericeii nóstre a se alege de Episcopu unu presviteru, care are familia? si déca ért'a: este óre consultu si de doritu in interesulu bisericeii nóstre a se alege de episcopu unu astfelu de presviteru?

N'amu intentiune de a provocá discussiune asupr'a canóneloru, cari se esplica prin unii in drépt'a, prin alii in steng'a. Si altecum acést'a ar fi tardiu pentru de a ne puté intielege cu totii asupr'a adeveratelor intentiuni ale canóneloru, cu atátu mai virtosu, cáci avemu canóne, cari vorbescu de „*muierea Episcopului*“, ér' altele, cari pretindu ca de Episcopu sè se aléga dintre preotii, cari *nici candu n'au fostu casetoriti*. Voiescu inse a afirmá si

a dovedi, cà alegerea de Episcopu a unui presviteru cu familia *nu este consultu si rationabilu* chiaru dupa spiritulu canóneloru si in intielesulu statutulu.

Canónele bisericeii nóstre in acést'a privintia se bazeza pe cuvintele scripturei: „*Celu neinsuratu grigesce de ale Domnului, cum sè placa Domnului, ér' celu insuratu grigesce de cele ale lumii, cum va placea femeiei*“, (Corint. capu VII. v. 32—33) si asia in sinodulu ecumenicu alu VI. ce s'a tienutu la anulu 691. d. Chr. s'a decisu, ca Episcopii *totdeun'a* sè fia alesi *din tagm'a calugarésca*, séu si dintre preotii veduvi, cari s'au facutu calugari.

Si biseric'a nóstra gr. or. in Russi'a, Greci'a, Romani'a, Serbi'a, Bucovin'a si Ungari'a nu póte aretá *nici unu casu legalu*, unde episcopulu, *alesu in sinodulu eparchialu*, ar fi fostu preotu laicu si nu calugaru. Unii preapucini cari n'au fostu calugari, ci veduvi si cu familia, nici candu nu s'au alesu pe bas'a constitutiunei nóstre bisericesci, ci, findu suspinsa constitutiunea, au fostu *denumiti* prin puterea lumésca, prin organele statulu civilu.

De alta parte nici tendinti'a canóneloru nu este, nu póte fi alt'a, decâtu cà episcopulu trebuie se fia calugaru deórece numai unu calugaru póte fi deplinu in fapte bune, numai unu calugaru póte se-si indrepte tóta puterea sa morala spre ajungerea scopuriloru subline ale bisericeii. Unu episcopu cu familia *in prim'a linea* nu se va ingrigi de salutea bisericeii si a diecésii sale, ci se va ingrigi de fericirea familieii sale, de a-si maritá bine fetele, de a-si insorá bine fetiorii si a li asigurá oresi-care venitu anualu ori avere reala.

Inconvenientulu, ce se póte nasce din acést'a, este destulu de chiaru. Usi'a abusuriloru, si — precumu se dice la noi — a belitureloru este deschisa pentru totdeun'a; sinodulu si crestinii privati dinpreuna cu preotii ar trebui se pórté o lupta continua in contr'a episcopului spre cea mai mare dauna a bisericeii si a moralitatii.

En cugete domnii deputatii seriosu la acést'a!

Departe sè fia de mine a atacá prin acést'a pre candidatul D. protopresviteru, cáci eu credu, ca DSa sè aiba mai addictu si mai sinceru stimatoriu in tóta Ungari'a si Transilvani'a de câtu pre mine, si asia nu este nu póte fi vórba, cà in DSa s'ar insielá dieces'a; nu, ci este vórba, cà prin alegerea DSale s'ar creá unu precedente fórté periculosu in biseric'a nóstr'a, ce nu se va mai poté delaturá.

Un'a mai este, ce pre mine me pune la cugete, si adeca: déca se va alege de episcopu unu barbatu cu familia, cum 'lu vomu poté noi silí pre acél'a, sè se lapede de famili'a sa pentru totdeun'a si sè se faca calugaru? cáci credu, nu se póte trage la indoéla, cà episcopulu inainte de a fi chirotonitu de episcopu, trebuie sè intre in tagm'a calugarésca. Voimu noi a-lu silí pre ta't'a unei familie, sè abdica de detorintiele sale parintesci, ce le are catra baetii sei? voimu noi a-lu silí, se-si denege natur'a sa omenésca si sè se lapede de trupulu

*) Chiaru astadi.

si de sangele seu? *Dupa canóne trebuie sè-lu silimu, cà ci trebuie sè se calugarésca.*

Dar' sè vedemu statutulu org!

Dupa §. 108. „*Episcopulu are dreptu sè faca testamentu, despre jumetate din averea sa ér' murindu fara testamentu, tóta averea cade eparchiei.*“

Acestu §. deschide us'a la o multime de procese între diecesa si între urmatorii episcopului repausatu, càci nu consuna cu dispusetiunile legiloru nòstre civile, si presupune *deadreptulu, cà episcopulu n'are copii.* Episcopulu cu copii este silitu a calcá ori statutulu org. (§. 108) ori dreptulu copiiloru sei basatu pe legea civila.

Dupa legile civile, déca cineva, fia acel'a episcopu ori nu, móre fara testamentu: tóta averea lui are se vina in man'a copiiloru sei in parte egala; pre candu dupa statutulu org. o astfelu de avere cade eparchiei. Cine póte afirmá, cà din acést'a nu se nasce processu între copii episcopului si între diecesa? si cine póte negá, cà judecatoriulu, provocandu-se la legea civila adusa prin legislatiune si sanctiunata prin factorulu indreptatitu, va dá intaetate copiiloru episcopului facia de eparchiea? ér' déca episcopulu face testamentu: nu potu incepe copiii procesu pentru partea loru legitima?

Oportunitatea inca pretinde sè se eviteze astfelu de casuri precedente, cari ar incurcá pre credintiosii bisericeii in processe civile, si aru despoia bisericea de averea multa ori pucina, ce remane dupa episcopu.

Negresitu, statutulu org. candu astfelu dispune despre testarea episcopului, presupune pe bas'a canóneloru, cà episcopulu n'are copii.

Dar' mergemu mai departe!

Sè presupunemu, cà majoritatea pune ad acta canónele, statutulu org. si ascultandu de unele jurnale politice, cari din interesu politicu, si mai virtosu din interesu privatu, va face o alegere anticanonica, antistatutara si neoportuna. Ce va fi urmarea? Minoritatea negresitu va protestá contr'a alegerei, si va fi silita a provocá de o parte amesteculu autoritatiloru din statulu civilu, adeca a *ministeriului* sè nu se recomende Maiestatii Sale intarirea alegerei, de alta parte va provocá nimicirea alegerei prin *sinodulu episcopescu*. Si eu sum convinsu, cà sinodulu episcopescu nu va poté lasá la chierotonire episcopésca pre unu individu in contr'a canóneloru! Sinodulu episcopescu nu póte lucrá in contr'a canóneloru si déca va lucrá: membrii acelui sinodu nu se potu privi de sustienatorii si aperatorii institutiuniloru nòstre bisericesci.

Cautati bine dloru deputati: unde ve duce acést'a? Veniti in conflictu nu numai cu interesele diecesei, ci veniti in conflictu cu ministeriulu, cu sinodulu episcopescu, si cu canónele, cu legile fundamentale ale bisericeii. Este acést'a consultu si oportunu? Vreti ca guvernulu sè se amestece in trebile nòstre bisericesci ca la serbi? O putemu patí tocmai asia, séu si mai reu decâtu serbii. Responsabilitatea este grea, grigiti ce faceti.

Nu voescu eu a dice, cà ergo: alegeti-lu pre archimandritulu Romanu. Dómne feresce! Eu nu cortesiescu pentru nimenea, si nici votu n'am la sinodu. Alegeti pre cine voiti; déca nu vi place de Mironu Romanu, alegeti-lu pre Popea, ori pre Andreiu Popu, pentru mine totu un'a. Toti sunt barbati onorabili, demni de tóta stim'a innaintea celoru nepreocupati, dar' Ve rogu cu intetire in interesulu bisericeii nòstre, alegeti in sensulu canóneloru si a statutului, alegeti chiaru si din punctu de vedere a oportunitatii, numai un'a sè nu faceti sè nu creati unu precedente periculosu pentru biserica. Cugetati seriosu asup'r'a temei, si — alegeti.

Brutus.

Despre adunarile bisericesci.

Cumca bisericea e autorizata a decide in cele dogmatice, aceea sciu, si toti mi vor concede; inse cumca e autorizata a decide eschisivu in cele administrative si disciplinare bisericesci, aci voiu avé si antagonisti; inse eu me provocu la adunarea a VI. ecumenica din Trul'a in a. 681, unde imperatulu Constantinu Pogonatu (Barbosu) nu s'a aflatu competente a decide ceva in cele administrative si disciplinare bisericesci, ci a propusu, ca insasi adunarea ecumenica sè ordinedie cele de lipsa, cu tóta rigórea, spre naintarea vadii bisericesci, ceea ce au si facatu.

Cumca bisericea nòstra a avutu din inceputu numai adunari locale (provinciale) din caus'a persecutiuniloru, aceea este tuturoru cunoscutu, inse decisiunile loru s'au facutu obligatórie, cu ceva stramutari succesive, pentru intrég'a biserica, dupa ce adunarea ecumenica (a tóta lumea:) a VI. prin can. 2. le a aprobatu. — Acuma dara, de ar nisui cineva, prin diferite sofisme, a alterá vreo decisiune de acolo, acel'a ar incetá a fi fiu bisericeii catolice (sobornicu, a tóta lumea) apostolice, séu dupa cum ne numescu strainii, din gratia, a bisericeii greco-orientale, càci mai nainte ne numéu a fi aceea, ce nu eramu, adeca: ne-uniti, si prin analogia ne putéu numi a fi: nepapistasi, neluterani, nereformati. etc.

Sè trecemu acuma la obiectulu de sub intrebare:

Celu dintaiu obiectu de pertractare a fostu cért'a despre aceea: cà óre trebuie cei ce se facu crestini din pagani séu elini, sè se taie impregiuru dupa legea lui Moise, séu ba? — Deci dara in adunarea antaia, apostolica, ierusalimitana, unii propunéu, cà trebuie sè se taie impregiuru, éra altii cà nu; deci dara prin chiamarea spiritului santu s'a decisu (fapt. apost. c. 15. v. 28 si 29), cà nu e lipsa a se taia impregiuru, prin cuvintele acéste, „*Au placutu (parutu) spiritului santu si nóue, ca mai multu nici o greotatè sè nu punemu peste voi, fara numai aceste de lipsa: ca sè ve infrenati de cele sacrificate idoliloru, si de sange, si de sugrumatu, si de fornicatura, de care padiendu-ve pre voi, bine veti face, fiti sanetosi.*“ — In acésta adunare s'ar fi pututu observá (de dupa facere c. 17. v. 11). cà trebuie sè se taie impregiuru, dreptu cuvintele „*si veti taie impregiuru marginea trupului vostru*“, si éra, dreptu facu, c. 17. v. 14. „*si partea barbatésca, carea nu-si va taie impregiuru marginea trupului seu in diu'a a opt'a, perde-se-va sufletulu acel'a din némulu seu, pentru cà a stricatu legatur'a mea.*“ — In contr'a acestoru citatiuni s'ar fi potutu citá din a dóu'a lege (c. 30 v. 6.) „*si va curati impregiuru Domnulu inim'a ta si inim'a semintiei tale.*“ — Dar s'ar fi potutu citá si aceste cuvinte din Ieremi'a c. 4. v. 4: „*taietu-ve impregiuru Ddieului vostru, si taetati impregiuru nesilnicia inimii vòstre voi barbati judei!*“

Dupa timpulu apostolicu s'au mai escatu si alte certe in biserica; asia:

1. Candu sè se tiena serbarea pastiloru? cu jidovii in 14. Martiu, séu in duminec'a urmatória? — Acésta intrebare s'a deslegatu in I adunare ecumenica din Nicei'a cu aceea: ca sè se tiena duminec'a.

2. Ereticulu Novatianu splicandu reu cuvintele apost. Pavelu, c. 6. v. 1 — 6, afirma: cà dupa botezu nu se mai potu deslegá peccatele; inse acést'a retacire spirituala adunarea II. ecumenica o a afurisitu.

3. Ereticulu Savelinu invetiá, cumca ddieimea se cuprinde numai dintr'o facia, inse cu trei lucrari: a facerii, eliberarii, si a scutirei; — inse acést'a invetiatura a afurisitu-o adunarea din Alesandri'a (dupa Baroniu) in a. 319.

4. Ereticulu Pavelu Samosat'a invetiá: cumca Cristosu a fostu omu simplu, ca si ceialalti ómeni, si nimicu mai alesu. — Acést'a invetiatura a afurisitu adunarea din Antiochi'a a. 265, séu dapa Euseviu si Baroniu in a. 266.

5. Invetiatur'a lui Pavelu Samosat'a au renoitu-o presviterulu Ariu, din Alesandri'a, invetiendu: cumca cuventulu lui Ddieu, Cristosu, n'ar fi din eternitate, nici de o fintia cu tatalu, ci numai o creatura a acestuia, prin acele cuvinte: *Erá, candu nu erá!* adeca intr'unu timpu nu esistá cuventulu tatalui. — Acést'a invetiatura a afurisitu-o I. adunare ecumenica niceana in a. 325.

6. Ereticulu Macedoniu calumniá: cà spiritulu santu n'ar fi Ddieu, de o fintia cu tatalu si cu fiulu; — care invetiatura s'a afurisitu in a. II. adunare ecumenica in a. 381.

7. Ereticulu Nestoriu invetiá: Cristosu a fi in dóue fecie, precumh suntu in trelsulu dóue firi: ddieésca si omenésca. — Acést'a invetiatura s'a afurisitu mai nainte in adunarea locala din Alesandri'a, apoi si in cea ecumenica din Efesu in a. 431, invetiandu stii parinti: Cristosu a fi numai o facia cu dóue firi.

8. Ereticii Dioscoru si Eutihchiu invetiau: Cristosu a se cuprinde din o facia si o fintia, cea ddieésca si omenésca

într'una amestecata. — Acést'a invetiatura s'au afurisitu in a IV adunare ecumenica din Calcedonu in a. 451.

9. Monotelitii, séu cei cu o voie, invetiiau: in Cristosu a fi numai o voia, si nu dóue voi. — Acést'a invetiatura s'a afurisitu in a VI. adunare ecumenica in a. 681.

10. Luptatorii in contr'a st. icóne, opréu si derimau acestea pretutindenea; si pre acestia ii-au afurisitu in a. VII. adunare ecumenica in a. 783. Tóte aceste decisiuni s'au inceputu cu testulu: Au placutu (parutu) spiritului santu si nóua!

Acuma vine vorb'a despre validitatea decisiunilor a adunarilor bisericesci:

De ar intrebá cineva:

1. Óre potu retací adunările bisericesci? se raspunde: *ba*; càci din data ce Cristosu a disu (Mat. c. 18. v. 20.) Ude sunteti doi séu trei adunati in numele meu, acolo sum eu in mediloculu loru! cu atátu mai multu trebuie sè stee acést'a facia cu adunările bisericesci, unde s'au infacisiatu pastorii turmei lui Cristosu din tóta lumea, spre inmultirea marirei lui Ddieu, si spre apararea bisericeii lui Cristosu, pre carii ii povetuiá Cristosu prin spiritulu santu; — ce despre clicele ereticiloru nu s'a, càci acestia nu sau adunatu in numele lui Cristosu, ci in contr'a lui.

2. Ce trebuie mai tare onoratu, adunările, séu sta scriptura? — se raspunde: sant'a scriptura, càci adunările bisericesci numai pe bas'a acesteia au adusu decisiunile sale, precum dice st. apost. Petru (Cartea II. v. 21.) *Cà nu prin voi'a ómeniloru s'a facutu candva profeti'a, ci fiindu luminati prin spiritulu santu au grafitu ómenii cei santiti ai lui Ddieu!* — si éra-si st. apost. Pavelu (catra Tim. c. 3. v. 16.) *Tóta scriptur'a de Ddieu este inspirata.*

3. Ce folosu avemu dela adunari? — se raspunde: spre indreptarea santei bisericeii, spre apararea si intarirea dreptei credintie, si spre sterpirea cresurilor; càci din data ce Mateiu dice (c. 18. v. 17.) *cà trebuie sè vie eróre*; si din data ce apost. Pavelu dice (I. cor. c. 11. v. 19.) *sè cade sè fia si eresuri intra voi, ca cei lamuriti sè fia aretati intru voi!* — asi de lipsa este ca sè fia si unu judetiu spre acel'a scopu, càci altmintrelea s'ar intemplá aceea ce dice Evang. Mateiu (c. 12. v. 25.) *tóta imperati'a, ce se imparechédia, intre sine se va pustii, si nu va stá!*

4. Cine are facultatea de a decide? se raspunde:

In adunările bisericesci unii se prezentau ca judecatori si decidetori, altii ca cercatori si disputatori; altii ca scrietori si vigili; éra altii ca aperatorii adunariloru de tóta conturbarea, fia aceea din lontru séu din afara.

Dintre toti acestia numai singuru pastorii, adeca: episcopii, arhiepiscopii, mitropolitii si patriarsii suntu judecatori si decidetori, precum dico Ddieu prin Jeremia (c. 3. v. 15.) *Si voi dá vóua pastori dupa inim'a mea si ve voru pasce pre voi, pascendu-ve cu sciintia!* — si st. apost. Pavelu (Efes. c. 4. v. 11.) *Si aecla (Cristosu) au datu pre unii apostoli, pre altii profeti, pre altii evangelisci pre altii pastori si invetiatori!* — si éra-si in faptele apost. (c. 20. v. 28.) *Luati dara aminte de voi si de tóta turm'a intru carea spiritulu santu v'au pusu pre voi episcopi, ca sè pasceti biserica lui Ddieu, carea o au castigatu cu sangele seu!*

Cu concesiunea acestoru judecatori, séu de dupa datina, potu participá acolo si archimandritii, egumenii si guvernatorii monastiriloru, éra dintre presviteri si clerici mai mici, numai acei versati in st'a scriptura, ca sè póta folosi intru dispute, séu spre alta lipsa.

Imperatii si domnii tierii se presenta acolo numai ca sè apere adunarea de tóte conturbarea, ca sè fie martori a decisiuniloru adunarii, si déca va aflá pre vre unu aprigu contrariu, spre pedepsirea lui.

In fine se mai potu presentá aceia, carii suntu de lipsa spre servituri.

Acést'a precunósce imperatulu Teodosiu alu II, in cartea sa catra adunarea din Efesu la capulu 32; „Nu e ertatu acelorú, carii nu sunt din cét'a présantiloru episcopi, a se mestecá in causele bisericesci; -- si imperatés'a Pulcheri'a in scrisórea sa catra igumenulu Vithinieii demanda: *ca clericii, calugarii, si laicii sè se îndeparte din adunare.* — In adunarea din Calcedonu, dupa ce santii parinti au trimisu actele sale archimandritulu din Calcedonu Martinu spre subscriere, li au disu: *nu compete mie a me subscrie, ci singuriloru episcopi.* Apoi dupa ce au intratu in adunarea din Calcedonu Dioscorianii, calugrii si laicii, santii parinti au strigatu: *scóte pre acestia afara, cà aici é adunarea episcopiloru!*

In contr'a acestoru asertiuni pote cà s'ar nasce si unele obiectiuni; asiá de s'ar díce:

1. In adunarea apostolica din Ierusalimu au fostu de facia nu numai apostolii, ci si batranii, adeca presviterii, si altii dintre poporu, càci sta insemnatu in faptele apostol. (15. v. 6.) *Si s'au adunatu apostolii, si batranii, se védia de cuventulu acest'a!* — si éra-si (c. 15. v. 22.) *atunci a placutu apostoliloru, si batraniloru*

impreuna cu tóta adunarea! — La acést'a se raspunde: acolo s'au aflatu apostolii ca judecatori si decidetori, batranii séu presviterii spre consultare, éra poporulu laicu spre ascultare. Acést'a se vede de acolo (Iapt. apost. c. 15. v. 7.) *Si dupace multa cercare s'a facutu, s'au sculatu Petru, si apoi (v. 12.) Si a tacutu tóta multimea si ascultá pre Varnav'a si pre Pavelu;* si éra-si acolo (v. 13.) *era dupa ce au tacutu ei, adeca Varnav'a si Pavelu, respuns'a Iacobu: barbati frati, ascultati-me pre mine!* — in fine s'a edisu decisiunea: *a placutu apostoliloru si batraniloru impreuna cu tóta bisericica!* si acést'a a debutu sè asculte de decisiunea apostoliloru.

2. Adunarea ecumenica se tiene in numele bisericeii a tóta lumea; asiá dara acolo debue sè fie ómeni de tóta cét'a, adeca: episcopii, presviterii, imperatii, principii, clericii si laicii.

Raspundese: De ar si fi acolo de facia toti aceia, totusi de a decide potu numai singurii pastorii, carii participa in numele bisericeii sale, precum si ambasadorulu (solulu) representa pre toti din imparatiua acea.

3. Causele comune se indrépta cu puterea comuna; inse fiindu cà caus'a credintiei e comuna, càci fiesce carele are a fi credinciosu, asiá acolo debue conchiamati si laicii.

Raspundese: Potu fi acolo si laicii, inse nu ca invetiatori, ci ca invetiacei; càci precum invingerea trupelor de resbelu e comuna, totusi a indreptá armadele, e lucrulu numai a conducatorulu, éra ceialalti au numai de a se luptá.

4. De multe ori dintra laici si calugari se afla mai versati in st'a scriptura, decátu multi episcopi din adunare; asisdere aceia nu se potu scóte afara.

Raspundese: A citá st'a scriptura in si afara de adunare póte ori cine, si vórbele lui se potu onorá si considerá de catra adunare; inse dupa ce se aduce decisiunea adunari-fiesce care e obligatu a se supune acei-asi decisiuni; afara cà dóra adunarea ar fi nelegala si nedrépta, precum s'a opusu in adunarea arianiloru Atanasii celu mare.

5. In adunarea I. ecumenica din Nicea uniculu calugaru Pafnutiu s'a opusu intregii adunari, vrendu a se luá dela toti preotii si diaconii muerile loru; asiadara in adunari n'au facultatea decidetóre numai episcopii.

Raspundese: Pafnutiu n'au vorbitu in contr'a acelorú presviteri si diaconi, carii au avutu mueri, ci in contr'a preotiloru veduvi, ca sé nu se póta insurá a dóu'a óra; apoi insasi acea adunare a decisu prin canonulu (regul'a) seu alu III: *ca atari preoti sè nu tiena in casile sale alte mueri, afura de mama, sora, séu matusia.* Apoi de ar fi si fostu Pafnutiu contrariu adunarii, aceea a potutu face mumai sub duratiunea disputei, si nu si dupa adus'a decisiune, càci si Cristosu dice in Mat. C. 18 v. 17. De nu va ascultá de biserica, sè fie tie ca unu paganu si vamesiu.

6. Cine e autorisatu a conchemá adunările?

Raspundese; cà imperatii dreptmaritori in contielegere si la rogarea antistiiloru bisericesci. Asiá cea din I. adunarea ecumenica s'au conhematu prin imperatulu Constantinu celu mare; cea din Constantinopole prin imperatulu Teodosiu celu mare; cea din Efesu prin imperatulu Teodosiu junioru; cea din Calcedonu sén Halchidonu prin imperatulu Martianu; si asiá mai departe si cele lalte adunari.

Si náinte de imperatulu Constantinu celu mare s'au tianutu adunari locale séu provinciále, inse numai la conchemarea patriarsiloru, mitropolitiloru si arhiepiscopiloru, fora scirea imperatiloru, càci acestia persecutau biserica nóst'ra; ci totusi canónele, séu regulele acestoru adunari locale s'au acceptatu de intrég'a biserica prin Can. 2. a adunarii VI. ecumenice din Trul'a, si asiá acelea suntu obligatórie pentru intrég'a biserica.

Acést'a disertatiune am estrasu, nu ca reactionariu, dupa cum voiescu unii laici a nomenclá. pre preotii conservativi, ci ca aderinte alu bisericeii nóst're, din opulu slavénu: Camenu vierii (Pétr'a credintiei).

In nesu cu acést'a disertatiune mai am a atinge: cà din data ce spre evitarea turburariloru cu ocasiunea alegerii episcopiloru si a preotiloru (dupa cum s'a intemplatu in modu rovolutionariu sub episcopulu Ioanu gura de auru, si sub alti episcopi) canonulu 13 laodiceanu dispune, *cà glótele n'au voia se faca alegerea celoru ce au a se asiede in preotia;* din data ce dupa Isidoru si Van-Espenu sub nume de glóte se intielége poporulu laicu; din data ce can. 1: I. dispune: *ca alegerea episcopiloru sè se faca prin toti episcopii aceliasi mitropolii;* din data ce prin can. 2. VI s'au aprobatu can. 13 laodiceanu; din data ce in intregulu orientu episcopii se alegu si astadi numai decatra singurii episcopi; dendata ce acést'a s'a practicatu si la noi pana de curendu, — urmédia cà alegerea episcopiloru si presviteriloru prin laici (fia aceea ordonata prin statutulu organicu, séu prin camer'a legislativa din Romani'a) e anticanonica; si cà adunările locale mai recinte nu potu alterá decisiunile adunariloru ecumenice, ci

numai alta adunare ecumenica. — Prin urmare: toti cei ce se opunu alegerii episcopilor numai prin episcopi, si a presviterilor numai prin presviteri, aceia se opunu intr'unu modu anticanonica decisiunilor intregi biserici, fie din capriciu, fie din motive destructive prin sofisme; si prin aceea incetédia a fi membri ai bisericeii catolice-apostolice.

Dar mai alesu ar avé, de a se retiené dela atare actu acei ce se numescu naturalisti, si carii prin foi publice aserédia, cà ar fi de doritu, ca Romanii, afara de ortodosia si de unia, sè se mai despice si in alte secte, s. e. nazerena, — si sè nu se imbuldiésca cu afrontu in cauzele nòstre bisericesci. *)

Thimisiór'a in 27. Optovre 1873.

Meletiu Dregheiu m. p.
Prot. Thimis.

Predica la nascerea Domnului despre léganu si cosciug (sicriu.)

Nu se nasce óre de nou in voi chipulu moralu alu maiceloru vòstre in diu'a nascerii Dlui Isusu Cristosu, ca asia bucuri'a vòstra sè fia mai curata, mai santa si mai deseversita? —

Inse vai, o de trei ori vai vòue maiceloru, déca a-ti abusatu de dragostea, carea a saditu-o Ddieu in pepturile vòstre! déca nu a-ti folositu puterea ei spre fericirea acelor'a, pre cari ii-ai purtatu sub anemele vòstre, folosindu-o fara precugetare si cumpatu pe moda, haine pretioése, gostii séu comedii! Vai de trei ori vai vòue, déca ne rugandu pre Ddieu pentru intieptiune cerésca ar retaci dragostea vòstra, desmerdandu-i; prin ce a-ti molisia mladitiele vòstre, si asia in locu de a cresce ómeni tari — càci la virtute se poftesce putere — a-ti cresce nisce barbati nestatornici, cari in form'a trestiei s'aru leganá intre bine si reu, spre blastemulu vostru. Da spre blastemulu vostru, càci fiulu desmerdatu e celu mai nemultiamitoriu. —

Vedeti dar' I. A. cumca si caus'a cea mai santa póte alunecá. E consultu, necesariu, si bine ca dragostea cea adeverata de mama sè se invetie din esemple. Dar unde le vomu gasi noi acelea? Sè ne intórcemu la léganulu din Vitleemu, si acolo dóra le vomu affá. —

Aici e numita mam'a, mam'a e Mari'a: esemplulu si simbolulu viu a dragostei de mama. Ce e dreptu biografi'a ei intréga nu o avem, inse avem trasurile principali a dragostei ei care-i intregesce biografi'a. —

O trasura din viéti'a ei e vighiarea continua, ca se indeparteze dela viéti'a cea tinera a lui periclele cele amenintatória acolo siede, acolo vighiaza, acolo umbla in giurulu fiului seu; sinulu si bratiel-ei suplinescu perinele si caldur'a, carea a denegatu-o lui sórtea vitréga. — Dar cum l'ar si poté incredinti'a unei doice platite, ca sè aredice pe sinulu ei nesimtiatoriu pre acel'a ce l'a purtatu ea sub anim'a sa 9, luni de dile. Nu suferé óre cà cu pacientia sórtea sa, óre nu abdice ea de tóte petrekerile, de tóte doririle, nepoftindu libertate; óre uita ea tóta bucuri'a lumei, pentru aceea unic'a cà a nascutu omu in lume si acest'a e fiulu ei. —

A dóu'a insusire a Preacuratei e, *impregnarea cu Ddieu*, fiindca a simtitu, cà pre fiulu seu trebuie sè-lu faca fiu lui Ddieu, fara de care nu póte face nemica. — De aicia vine aceea, cà dupa ce s'a sculat Preacurat'a din patalu nascerii, s'a si dusu cu prunculu seu la bise-

*) Facemu prémeritatu complimentu Dlui autore pentru latele-i cunoscentie canonice; noi inse ni vomu luá libertate dupa dreptulu si detorinti'a ce avemu facia de institutiunile sustatórie a le bisericeii nòstre, in unulu din Nrii urmatori a ni face reflexiunile la câteva pasagie din acestu articolu, care — dupa modest'a-ni parere — nu prescriu cu destula precisiune marginile competintiei adunarilor bisericesci, si ar poté dá ansa la o presupunere justa despre consensulu nostru facia de articulu intregu.

Presupunemu cà préstim. D. autore, ca unulu carele nu apartiene la infaliblisti, acést'a nu ni o va luá in nume de reu. Red.

rica, ca sè deé multiamita lui Ddieu pentru elu, ca sè céra dela Ddieu intieptiune, rogandulu: ca sè-i deé putere, punendu in mânile celui de susu viitorulu celu ne siguru a lui, cerendu asupr'a sa si a fiului seu darulu celu Ddieescu, fara de care in daru se ostanesce, lucra, cresce omulu peccatosu. In biserica aude si simte proro-ci'a aceea, cumca anim'a ei se va strapunge de pumnariulu celu ascutitu. —

Pumnariu séu nu, strepungese-va séu nu, viéti'a, séu mórte, tóte suntu in man'a lui Ddieu, tóte aceste nu o supera, nu le intielege: dar intielege aceea, cà in presintedens'a trebuie sè-si implinésca detorinti'a de mama si pentru viitoriu, ér' acést'a o va implini cu adeveratu, fiindca a pactatu cu Ddieu, si Mari'a pactulu 'lu implinesce. — Éta inca insusire nòua din viéti'a Nascatórei de Ddieu. —

De este intrebare despre bunastarea fiului ei atunci la dens'a jertf'a nu e jertf'a. Irodu cauta din poteri prunculu ca sè lu omóra, candu mam'a nazariténa, carea numai ce venise din Nazaretu, parasesce patri'a sa si fuge cu fiulu seu in Egipetu. Déca ar crede cineva, cà aci jertf'a se intielege sub fuga, fric'a si ostenél'a suferita pentru sórtea fiului seu; nu sar insiel'a. — Cu multu mai mare se va aretá jertf'a, déca vomu cugetá, cà-si lasa mam'a patri'a sa, se duce in tíera straina, intra ómeni de limba si religiune straina; càci eu nu potu crede aceea cà asia de tare sè fia caditu omulu încátu sè nu-si mai iubésca patri'a sa; cum sè nu ne miramu dar de jertf'a adusa de Mari'a, carea in tempurile acelea patriarhali facea asia jertfa si pentru de a-si scapá fiulu seu de la mórte a trebuitu sè se desparta de muntii Galileii; cari a vediutu miscarea léganului seu, de laculu in acarui'a apa uitandu-se a vediutu ceriulu, — de valea dumbrósa, de locuinti'a pacinica, de tóte némurile — si de tóta natiunea sa — pe unu timpu ne hotaritu. care aterna dela mórtea unui omu, — a mergé in asia tíera, acareia locuitori suntu inimici patriei sale. —

Sant'a scriptura retace aci unu tempu fórté lungu din viéti'a Preacuratei Nascatória de Ddieu, si incepe firulu vorbirei sale atunci; candu ne mai arata o insusire nòua si frumósa a Mariei adeca, religiositatea ei. — Serisu este, cà fiindu Isusu de 12. ani s'a dusu cu elu pe josu

(Fine va urmá.)

VARIETATI.

(§§) Concertulu publicatu in numerulu trecut nu se va tiné la 7¹/₂ óre sér'a, ci se va tiené la 5 óre dupa médiadi prescisu.

Post'a Redactiunei.

Par. Petru Gubasiu in G: Am primitu; cererea Ti s'a implinitu.

Societati „Petru Maioru”: Bucurosu: o veti capetá regulatu.

Dlui G. Nagy in S: Cererea Ti se implinesce, dar ai sè tramiti aici taes'a postale de 50. cr. pe semestrulu II.

Dlui I. V. in Husaseu: Amu satis face bucurosu, inse dlu autoru nu se invoesce.

Dlui Cantoru bis. Ivini Kologi'a: Articulu DTale ar provocá numai o polemia neplacuta, la ce noi nu ne invoiu, cu atát'a mai virtosu, pentr' cà Apelulu dlui presbiteru Ioanu este icon'a trista a starii nenorocitoru incendiati, si Dsa ca unulu carele nu a crutiatu ostenél'a in interesulu densiloru aredicá vócea in mai multi Nri ai acestui organu de publicitate, merita tóta stim'a si respectulu nostru, si noi nimica nu dorimu mai tare decâtu ca acelu apelu sè afle resunetu in inim'a fies ce carui cetitoru, si nu vomu intardiá a comunic'a regulatu numele marinimosiloru contribuitoiri.

Unui credintiosu din Zimbru: Articli nesubiscrisi si fara nici o comitiva nu potemu comunicá. Mai consultu ar fi se aducei caus'a in curatu fara céta in publicitate. Dlu prot. de siguru va premerge, numai DVóstra se-i urmati.

Dlui J. M. in Iosasielu Ti s'a tramisu ce ai cerutu.